

Άνοιξη

Σπάνια λέξη της αρχαίας ελληνικής (ή *ἄνοιξις*, -εως).
Ετυμολογείται από το ρήμα *ἀνοίγνυμι* ή *ἀνοίγω*. Αρχικά λοιπόν σήμαινε το *άνοιγμα*.

Η σημερινή σημασία είναι μεσαιωνική: *ᾠ μυρισμένη μου ἄνοιξις, τοῦ χρόνου ἀρχή καί νιότης* (Μιχαήλ Σουμμάκης, *Παστώρ φίδος, ἤγουν Ποιμήν πιστός*, Βενετία 1638). Τότε, υποκατέστησε στη δημώδη Βυζαντινή την αρχαία λέξη *ἔαρ* (που σήμερα επιβιώνει στο παράγωγο επίθετο *εαρινός*, δηλ. *ανοιξιάτικος*: *εαρινή ισημερία*), προφανώς για να δηλώσει εκφραστικότερα το «άνοιγμα» του καιρού μετά το χειμώνα.

Διαβάζουμε στο *Λεξικόν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑλληνικῆς Διαλέκτου* του Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου: *ἄνοιξις, ὄχι διότι τότε ἀνοίγει πρὸς πλοῦν ἢ θάλασσα, ἀλλὰ διότι τότε ἀνοίγουν τὰ ἄνθη*.

Παροιμιώδης φράση: *Ένας κού(κ)κος / ένα χελιδόνι δε φέρνει την άνοιξη*: οι μεμονωμένες προσπάθειες δεν αρκούν για την πραγματοποίηση σημαντικών αλλαγών.